

**ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Силабус

Ванредни проф. еп. др Давид Перовић

основне студије богословља

Студијски програм **Богословско-пастирски**

Предмет: Хришћанска етика са Аскетиком

Група: Обавезни предмет, бодови: 7

Фонд часова: сем. 2/ 2+1

Испит: писмени

Назив курса:

Хришћанска етика са Аскетиком

Садржај:

Стицање хришћанског настројења и развијање светотајинских залага Духа Светога; онтолошке потребе за очишћењем личне христолике иконе кроз покајање, подвижништво и светотајински живот; уподобљење Христу кроз световрлински и светотајински живот; преображај биолошке ипостаси у евхаристијску и саборну ипостас; остварење ипостасног или личносног начела; образовање хришћанског етоса-христоетоса (божанска нарав) у Цркви. Предмет Хришћанске етике садржи дисциплине примењене етике: *био-етику* (медицина), *еко-етику*, *социјалну етику* (политика; гео-политика), *етику информација*, *медија и комунологије* (компјутерологија), *etiku sportsko-umetni~kih aktivnosti* и *етику предузетништва* (пословност или бизнис). Садржај предвиђа предмет, структуру, задатке, методологију, кратак историјски преглед Хришћанске етике, теоријске изворе и праксу. Настава је изводљива у корелацији са предметима *Увод у богословље*, *Patrologija*, *Литургија*, *Библијско богословље*, *Догматика*, *Канонско богословље*, *Упоредно богословље*, *Хришћанска антропологија*, *Агиологија* и *Хришћанска социологија*, *Хришћанско аскетско богословље и духовност (Трезвеноумно-podvi`ni~ko богословље)*, *Теолошка епистемологија*, *Философија са Естетиком*, *Уметност*.

Циљ:

Настава ради узрастања студената у хришћанском црквеном Предању.

Предуслови:

Уписани осми семестар основних студија.

Облик наставе:

Предавања и вежбе.

Обавезе студената:

Студенти су обавезни да похађају наставу и да долазе на консултације.

Начин оцењивања рада и резултата:

Укупну оцену студенту доноси редовно похађање наставе, долазак на консултације.

План курса/предмета

1. недеља

Увод у етички проблем; Етика као наука и као богословско-литургијска икона.

Истраживање израза *етос* и *етика*; онтолошка Етика или Етика другобића; славословни етос Етике.

2. недеља

Методологија Етике; помоћне науке.

Извори; помоћна литература.

3. недеља

Сусрет са стварношћу у Христу и кроз Христа.

Познање добра и зла кроз лични однос (*човек као екстатично биће и као топос и тропос познања добра и зла; добробиће и злобиће као начин човековог постојања; твар као средство познања добра и зла*).

4. недеља

Возглављење добра у Личности Богочовека Господа Исуса Христа и поистовећење добра са Њим; Христос као ипостасно и евхаристијско сведобро.

Хришћанска антропологија и етика.

5. недеља

Божанске заповести, послушност и врлине;
природне и благодатне врлине.

Две највеће заповести о љубави; заповести и
врлине

6. недеља

Закон и благодат; добра дела и вера.

Вера и наука.

7. недеља

Грех, зло и страсти.

Страх од одсуства смисла.

8. недеља

Појам искушења и подвига.

Хришћански етос или етика.

9. недеља

Историјска и есхатолошка перспектива Хришћанске
етике.

Црквени етос и секуларни етос; појам *светога*
народа и библијски појам *света* и *цивилизације*.

10. недеља

Светотајински етос.

Етос свих Светих.

11. недеља

Дарови покајања, очишћења и просветљења.

Молитва; ипостасна молитва; молитва као стање и
начин постојања.

12. недеља

Тријада врлина: вера, нада и љубав.

Природна радост и мир у свету и Царство небеско
као радост и мир у Духу Светом.

13. недеља

Слобода (нижа и виша) и одговорност; воља
(раслабљена или гномичка) и воља за уподобљењем
Христу, обожењем и усиновљењем.

Божански етос-христоитхија или божанска нарав.

14. недеља

Уподобљење Светима и поштовање Светих на начин уподобљења њима; имитирање старова; од маске, костима, шминке и индивидуе до личности, светитељства, обожења и усиновљења.

Црква као заједница Духа Светога.

15. недеља

Црква и свет; Црква (Евхаристија) и твар; библијски домострој и екологија.

Хришћанин, ближњи, сачовек и непријатељ.

16. недеља

Его и индивидуа; превладавање стања индивидуе.

Личност као икона или есхатолошки портрет.

17. недеља

Црква и држава (*друштвени проблеми*).

Брак и породични живот.

18. недеља

Васпитање деце и младих.

Целомудрије, блуд и прељуба.

19. недеља

Целомудрије и монаштво; есхатолошка оправданост монаштва.

Монашко самоосуђивање, молитва за свет и љубав према целокупној твари.

20. недеља

Библијски, светоотачки и литургијски појам рада и дужности; савест и одговорност.

Етика предузетништва.

21. недеља

Канони и канонски етос.

Теолошки појам правде; појам људских права.

22. недеља

Право на постојање, право на личност, право на љубав, право на служење и право на жртву.

Појам и однос заповести и канона и закона и права.

23. недеља

Појам благослова и службе, награде и казне.

Богатство и сиромаштво као дарови и као искушења;
парадокс хедонизма и бола, здравља и болести, страдања и злопаћења.

24. недеља

Етика институција и политике.

Библијски појам рата и мира и њихова повезаност са гордошћу и смирењем; гномичка жеља као извор рата; питање одбрамбеног рата, или, зашто хришћани ратују?

25. недеља

Сфере и димензије човековог постојања (Човек у времену и простору; еколошка етика и проблем човекове околине; човек као економ творевине).

Човек као философ, стваралац културе и уметник; човек у свету науке и технике; политичар и његов проблем идентитета, етички и комуниколошки проблем.

26. недеља

Етика постмодерне.

Етика информација, медија и комуникологије.

27. недеља

Хришћанска етика у народној књижевности српскога народа.

Етика у уметничким делима Шекспира, Достојевског, Пападијамандиса, Андрића, Бергмана, Бресона и Тарковског

!28. недеља

Човек постмодерне и његов идентитет (абортус, еутаназија, генетски инжењеринг, естетска хирургија, клонирање, нови антрополошки и антропоидни модели).

Смрт и васкрсење; божанска љубав као рајско или као паклено стање.

29. недеља

Упоредне етике:
римокатоличка и протестантска

јелинска и индијска,

30. недеља

зена и исламска,

марксистичка и анти-етика Водолије.

Литература

1. Хришћанска етика, књ.1, Увод: уводна начела, савремена проблематика, Георгије Мандзаридис. Крагујевац, Каленећ, 2011.
2. Теме Хришћанске етике, (група аутора). Крагујевац, Каленић, 2010.
3. Трагом јеванђелског подвига, свети Василије Велики. Света Гора Атонска, Манастир Хиландар, 1999.
4. За једну етику рађања, Жан Клод Ларше, Шибеник; Београд, Истина, 2008.

ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Силабус

Ванредни проф. еп. др Давид Перовић

основне студије богословља

Студијски програм Богословско-катихетски

**Предмет: обавезни предмет Хришћанска етика са
Аскетиком**

Група: Обавезни предмет, бодови:7

Фонд часова: сем. 2/ 2+1;

Испит: писмени

Садржај:

Стицање хришћанског настројења и развијање светотајинских залага Духа Светога; онтолошке потребе за очишћењем своје христолике иконе кроз

покајање, подвижништво и светотајински живот; уподобљење Христу кроз световрински и светотајински живот; преображај биолошке ипостаси у евхаристијску и саборну ипостас; остварење ипостасног или личносног начела; образовање хришћанског етоса-христоетоса (божанска нарав) у Цркви. Предмет Хришћанске аскетике и духовности (*Трезвеноумно-podvi`ni~ko богословље*) предвиђа предмет, структуру, задатке, методологију, кратак историјски преглед, теоријске изворе и праксу. Настава се изводи у корелацији се предметима *Увод у богословље, Патрологија, Литургика, Библијско богословље, Догматика, Хришћанска етика, Канонско богословље, Упоредно богословље, Хришћанска антропологија, Агиологија и Хришћанска социологија, Философија са Естетиком, Уметност.*

Циљ:

Настава ради узрастања студената у хришћанском црквеном Предању.

Предуслови:

Уписани четврти семестар основних студија.

Облик наставе:

Предавања и вежбе.

Обавезе студената:

Студенти су обавезни да похађају наставу и да долазе на консултације.

Начин оцењивања рада и резултата:

Писање и одбрана семинарске вежбе чини 50% укупне оцене. Осталих 50% оцене студенту ће донети писмени испит.

Укупну оцену доноси редовно похађање наставе, писање и одбрана семинарскога рада и писмени испит.

План курса/предмета

1. недеља

Увод у проблем аскетизма и духовности; Аскетика као наука.

Истраживање израза *аскетски етос*; онтолошка Аскетика или Аскетика другобића; славословни етос аскетскога богословља и духовности.

2. недеља

Методологија Аскетскога богословља; помоћне науке.

Извори; помоћна литература.

3. недеља

Велике етапе православне духовности.

Литургијско-мистириолошки етос православне духовности; тријадолошки основ хришћанске духовности; христолошко-пневматолошки етос православне духовности.

4. недеља

Познање добра и зла кроз лични однос (*човек као екстатично биће и као топос и тропос познања добра и зла; добробиће и злобиће као начин човековог постојања; твар као средство познања добра и зла*).

Христос као ипостасно и евхаристијско сведобро.

5. недеља

Божанске заповести, послушност и врлине; природне и благодатне врлине.

Две највеће заповести о љубави.

6. недеља

Закон и благодат; добра дела и вера.

Грех, зло и страсти; страх од одсуства смисла.

7. недеља

Појам искушења и подвига.

Етос хришћанског трезвеноумља.

8. недеља

Хришћанска антропологија и аскетска духовност.

Очишћење (*о страстима; очишћење од страсти као прочишћење односа и прелазак у евхаристијски и врлински живот*).

9. недеља

Историјска и есхатолошка перспектива хришћанске аскетике и духовности.

Црквени и секуларни аскетски етос; појам *светога аскете и духовног човека*; појам *аскете и светога човека код других*.

10. недеља

Етос светотајинског подвижништва и духовности.

Етос светих подвижника и духовника.

11. недеља

Дарови покајања, очишћења и просветљења.

Молитва; ипостасна молитва; молитва као стање и начин постојања. Пост.

12. недеља

Тријада врлина: вера, нада и љубав.

Природна радост и мир у свету и Царство небеско као радост и мир у Духу Светом.

13. недеља

Слобода (нижа и виша) и одговорност; воља ослабљена или гномичка и воља за уподобљењем Христу, обожењем и усиновљењем.

Божански етос-христоитхија или божанска нарав.

14. недеља

Уподобљење Светима и поштовање Светих на начин уподобљења њима; од индивидуе до личности, светитељства, обожења и усиновљења.

Црква као заједница Духа Светога.

15. недеља

Црква и свет; Црква (Евхаристија) и твар; библијски домострој и екологија.

Хришћанин, ближњи, сачовек и непријатељ.

16. недеља

Его и индивидуа; подвижничко превладавање стања индивидуе.

Личност као икона или есхатолошки портрет.

17. недеља

Просветљење (*дарови Духа Светога; духовно разумевање Писма*).

Светлост као знање и созерцање; ипостасна молитва.

18. недеља

Аскетско и духовно васпитање деце и младих.

Целомудрије, блуд и прелуба.

!!19. недеља

Целомудрије и монаштво; есхатолошка оправданост монаштва.

Монашко самоосуђивање, молитва за свет и љубав према целокупној твари.

20. недеља

Библијски, светоотачки и литургијски појам аскетског и духовног рада и дужности, савести и одговорности.

Анализа примера.

21. недеља

Канони и подвижништво.

Примери.

22. недеља

Право на постојање, право на личност, право на љубав, право на аскетско служење и право на жртву.

Појам и однос заповести, подвига и канона.

23. недеља

Појам аскезе и духовности као службе.

Богатство и сиромаштво као духовни дарови и као искушења; парадокс хедонизма и бола, здравља и болести, страдања и злопаћења.

24. недеља

Аскетика институција и духовност полиса.

Библијски појам рата и мира и њихова повезаност са гордошћу и смирењем; гномичка жеља као извор рата; питање одбрамбеног рата, или, зашто хришћани ратују.

25. недеља

Сфере и димензије човековог постојања (Човек у времену и простору; еколошка аскетика и проблем човекове околине; човек као духовни економ творевине).

Аскета и духовни човек као философ, стваралац културе и уметник; аскета и духовник у свету науке, технике и политике; аскетски и духовни комуниколошки проблем.

26. недеља

Појам Обожења или усиновљења.

Љубав и бестрашће, богољубље и богопознање.

27. недеља

Хришћанска аскетика и духовност у народној књижевности српскога народа.

Аскетика и духовност у уметничким делима Достојевског, Пападијамантиса, Андрића и Тарковског.

28. недеља

Аскетика и духовност постмодерне и постнуклеаристичке епохе (естетска хирургија, клонирање, нови антрополошки и антропоидни модели).

Подвижништво, смрт и васкрсење; божанска љубав као рајско или као паклено стање.

29. недеља

Упоредна аскетика и духовност:

јелинска и индијска,

30. недеља

зена и исламска,

римокатоличка и протестантска.

Литература

1. Православни духовни живот, Георгије Манзаридис. Београд; Света Гора, Манастир Хиландар, 2008.

2. Аскетика: предавања из аскетике на Православном институту Св. Сергија у Паризу, академске 1971/1972., јеромонах Атанасије Јевтић, Београд, 2002.
3. Добротољубље. Света Гора Атонска, Манастир Хиландар.
4. Старац Силуан, архимандрит Софроније. Београд; Света Гора Атонска, Манастир Хиландар, 2009.
5. Видети Бога као што јесте, архимандрит Софроније. Београд; Света Гора Атонска, Манастир Хиландар, 2009.